

АНТРОПОНІМ В ОНОМАСТИКОНІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ПРОБЛЕМИ ВІДМЕЖУВАННЯ І СТАТУСУ

Аділова Д.

Науковий керівник: Соприкін В. Д.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

adilovadziverzat@gmail.com

Вступ. Сьогодні українці мають три обов'язкових імені – так звані офіційні (правні) особові імена, за якими здійснюють ідентифікацію самої особи: прізвище, ім'я, по батькові. Окрім того, упродовж свого життя людина може отримати “позазаконні” імена – сімейні, товариські, родичівські тощо – прізвиська. Усі вони поєднані терміном *антропонім*.

Актуальність роботи зумовлена потребою чітко визначити статус окресленого поняття, відмежувати його від типів власних назв.

Мета дослідження. З'ясувати суть поняття *антропонім*, відмежувати його від інших, дотичних, власних імен і власних назв загалом.

Матеріали та методи. Предмет дослідження: поняття «антропонім» як частина частина ономастики.

Об'єкт дослідження: термінологічне окреслення поняття «антропонім» в українській ономастиці.

Результати дослідження. В українському мовознавстві на позначення власної назви людини використовують термін *антропонім*. У словниках та енциклопедіях тлумачення цього терміна часто зводиться до переліку власних назв, які входять до цього поняття. Щоправда, аналізовані різновиди суттєво різняться між собою чи виділяються на підставі окремих незначних деталей. О. Суперанська у праці «Общая теория имени собственного», подає схему А. Баха: антропоніми – це імена живих істот або ж істот, що вважаються живими (“Deutsche Namenkunde”, 1952). Як видно, у цього дослідника «антропонімію об'єднано із зоонімією». На думку А. Суперанської, у цій класифікації не вистачає розмежування зоонімів та антропонімів.

Учені Д. Ганич і І. Олійник розширюють поняття антропоніма, додаючи до його різновидів кличку. Одразу виникає запитання, чи дійсно обґрунтоване таке доповнення. Для загальнономовного (ненаукового) називання використання клички як різновиду особових імен можливе й цілком звичне в історії українського побуту. Приклади такого називання наявні і зараз (кличка, кликуха на позначення прізвиська особи у кримінальній сфері [Н. Павликівська, 2010, К. Стогній, 2005]). Проте для дотримання принципів термінопозначення – одне явище позначено одним терміном – в науковому, зокрема лінгвістичному, обігові за словом *кличка* як терміном необхідно залишити одне значення – власна назва тварини, вивівши його за межі антропонімії.

Висновки. Отже, дослідивши трактування терміна «антропонім» у різних джерелах, можемо зробити деякі висновки. Усі науковці збігаються на думці, що антропонімом у мовознавстві називають власне ім'я людини. Проте, іноді до антропонімів безпідставно зараховують зоонім та кличку. Спираючись на етимологію слова *антропонім*, відокремлюємо від нього зазначені терміни та відносимо їх до розділу зооніміки.